

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobce: E. K.
nar. X
bytem X

zastoupen: Mgr. Lenka Piknová, advokátka
sídlem Veselá 237/37, Brno
proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2023, č.j. X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) napadl žalobce rozhodnutí žalované ze dne 12. 6. 2023, vypraveno dne 13. 6. 2023, č.j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaná na základě námitek žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 2. 2023, č.j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), toto rozhodnutí zcela změnila tak, že podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) a ustanovení § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), odňala žalobci ode dne 24. 8. 2023 invalidní důchod vyplácený ode dne 24. 7. 2020 ve výši invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně.
2. Podkladem prvostupňového rozhodnutí byl posudek o invaliditě Městské správy sociálního zabezpečení Brno-město (dále jen „MSSZ Brno“) ze dne 22. 11. 2022 vypracovaný na základě kontrolní lékařské prohlídky, podle kterého byl žalobce uznán invalidním v prvním stupni invalidity, neboť jeho pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %, a to ode dne 24. 7. 2020. Do té doby byl žalobce invalidním ve třetím stupni invalidity, a to ode dne 6. 5. 2016.

II. Napadené rozhodnutí

3. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí plyne, že žalovaná přezkoumala prvostupňové rozhodnutí v plném rozsahu, včetně uplatněných námitek. Žalovaná zdravotní stav žalobce opětovně posoudila a nechala v námitkovém řízení vypracovat posudek o invaliditě ze dne 2. 5. 2023.
4. Novým posudkem bylo zjištěno, že žalobce není invalidní dle § 39 odst. 1 ZDP, neboť jeho pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pouze o 20 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti žalobce přitom posudkový lékař žalované označil zdravotní postižení uvedené v kapitole V (duševní poruchy a poruchy chování), položce 5b (poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychopatické poruchy v lehkém stupni postižení) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“), pro které se stanovuje procentní míra poklesu pracovní schopnosti ve výši 20 %. Pro další navýšení míry poklesu pracovní schopnosti nebyl shledán posudkový důvod.
5. Po prostudování podkladové dokumentace dospěl lékař žalované k závěru, že žalobce po napadení jinými osobami utrpěl pohmoždění obličeje a otřes mozku a trpí též posttraumatickou stresovou poruchou. Dle psychiatrické dokumentace včetně znaleckých posudků z roku 2015 se jednalo o zranění lehké až maximálně středně těžké, ale v žádném případě se nejednalo o zranění těžké či vážnou poruchu zdraví. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je posttraumatická stresová porucha s kontuzí obličeje a komocí mozku s následně dominující anxiétou (kapitola V., položka 5b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity).
6. Podle názoru posudkového lékaře žalované nebylo možno závěry MSSZ Brno ohledně zachování prvního stupně invalidity potvrdit, neboť toto hodnocení je ve světle doložených objektivních lékařských nálezů neodůvodněně nadhodnocené. Lékař MSSZ Brno tedy nezhodnotil zdravotní stav žalobce řádně, neboť v případě žalobce ode

dne 24. 7. 2020 již nešlo o invaliditu. Tento závěr vyplývá zejména z odlišného hodnocení ambulantního psychiatrického vyšetření MUDr. Š. ze dne 30. 3. 2023, jež hodnotil lékař žalované s ohledem na předchozí nálezy jako tendenčně nadhodnocené, neboť u žalobce probíhala pouze nepravidelná ambulantní péče a zůstalo mu i řidičské oprávnění, což vylučuje významnější kognitivní deficit.

7. Na základě těchto posudkových závěrů žalovaná změnila prvostupňové rozhodnutí, kterým se pouze snižovala výše invalidního důchodu na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně tak, že invalidní důchod zcela odňala.

III. Žaloba

8. V žalobě namítal žalobce nesprávné posouzení svého zdravotního stavu posudkovými lékaři. Žalobce shrnul průběh správního řízení ve věci snížení a následného odnětí invalidního důchodu. Namítl, že jeho zdravotní stav a míra poklesu pracovní schopnosti měly být vyšetřeny posudkovým lékařem za jeho osobní účasti, a nikoliv pouze na základě písemných podkladů. S ohledem na skutečnost, že psychiatricka MUDr. Š. uvedla, že jeho zdravotní stav odpovídá třetímu stupni invalidity. Navíc lékař MSSZ Brno stanovil pokles pracovní schopnosti v míře odpovídající prvnímu stupni invalidity.
9. Posudek lékaře žalované své závěry o zániku invalidity dostatečně nezdůvodnil, neboť z posudku není jasné patrné, které objektivní nálezy byly nadhodnoceny a v jakém rozsahu. Skutečnost, že žalobce je držitelem řidičského oprávnění, nemá žádný vliv na posouzení zdravotního stavu či míry poklesu pracovní schopnosti.
10. Žalobce měl být též vyšetřen psychologem, tak jak to bylo doporučeno MUDr. Š. v lékařské zprávě ze dne 30. 3. 2023, což odpovídá též posudkovým zásadám obsaženým ve vyhlášce o posuzování invalidity. Pokud posudkový lékař k psychologickému vyšetření nepřistoupil z důvodu jazykové bariéry, byl takový postup neadekvátní, neboť bylo možno využít služeb tlumočníka.
11. Psychické problémy jsou od roku 2015 konstantní a nedošlo k jejich zlepšení ani ustálení v takovém rozsahu, aby žalobce byl schopen běžného pracovního nasazení. Žalobce trpí halucinacemi a strachem z opakovaného napadení. Bere denně předepsanou medikaci a chodí v doprovodu blízkých osob.
12. V napadeném rozhodnutí také nebyl jasné stanoven den zániku invalidity, neboť žalovaná uvedla datum 24. 7. 2020, ačkoliv invalidní důchod byl žalobci odňat ode dne 24. 8. 2023, avšak již ode dne 24. 7. 2020 mu byl vyplácen ve výši invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně. Žalobce též vyjádřil pochybnosti o řádném doručení rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2021 a též výzvy ze dne 24. 11. 2020, neboť v této době nebyl přítomen v ČR.
13. Žalobce shrnul, že v jeho případě došlo k porušení práva na spravedlivý proces a skutkový stav nebyl zjištěn řádně a náležitě. Pro výše uvedené důvody žalobce krajskému soudu navrhl, aby napadené rozhodnutí zrušil a uložil žalované povinnost k náhradě nákladů řízení.

IV. Vyjádření žalované

14. Žalovaná se k žalobě vyjádřila přípisem ze dne 24. 8. 2023. Shrnula průběh správního řízení a obsah jednotlivých posudků MSSZ Brno a lékaře žalované. Navrhla, aby byl vypracován posudek PK MPSV v otázce invalidity žalobce a byl jím v soudním řízení proveden důkaz.

V. Řízení před krajským soudem

15. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
16. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu vycházel soud z posudkového a dávkového spisu předložených žalovanou.
17. Ze **spisové dokumentace** vyplývá, že žalobce byl uznán invalidním na základě posudku MSSZ Brno ze dne 30. 6. 2016, přičemž rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla kvalifikována podle kapitoly V., položky 5d přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. V té době pokračovalo psychiatrické léčení po poslední hospitalizaci v březnu 2016. Bylo konstatováno těžké postižení s těžkým narušením společenských a pracovních funkcí a výkonu denních aktivit. Pokles pracovní schopnosti činil 70 % (invalidita třetího stupně) s datem vzniku ke dni 6. 5. 2016. Kontrolní lékařská prohlídka proběhla na MSSZ Brno dne 31. 8. 2017 se stejným závěrem. Bylo konstatováno, že nedošlo ke zlepšení zdravotního stavu, pokračovalo psychiatrické léčení. Pokles pracovního potenciálu byl hodnocen v položce těžké postižení s těžkým narušením společenských a pracovních funkcí a výkonu denních aktivit. Další kontrola v červnu 2020 neproběhla pro nesoučinnost žalobce. Byl vyzván k poskytnutí součinnosti (již druhou) výzvou ze dne 24. 11. 2020, která byla doručena na základě fikce doručení (vložená do schránky), a tudíž žalovaná rozhodla o zastavení výplaty invalidního důchodu rozhodnutím ze dne 8. 2. 2021, a to ode dne 24. 7. 2020.
18. Následně žalobce požádal dne 27. 7. 2022 o uvolnění výplaty invalidního důchodu, a při té příležitosti byl nově posouzen posudkem MSSZ Brno ze dne 22. 11. 2022. V tomto posudku se uvádí v části posudkové hodnocení osobní a pracovní anamnéza a geneze posouzení invalidity, kde se uvádí pasáž z předchozího posudku MSSZ Brno ze dne 31. 8. 2017. Aktuálně pak lékařka MSSZ Brno dospěla k závěru, že žalobce trpí neurotickou a psychosomatickou poruchou vyvolanou stresem, se sníženou úrovní sociálního fungování a výkonem denních aktivit. Pokles pracovní schopnosti neodpovídá již invaliditě III. stupně, ale jen I. stupně. Změna zastavením výplaty invalidního důchodu pro nesoučinnost a nepodrobení se vyšetření zdravotního stavu dne 24. 7. 2020. Posudková kvalifikace byla provedena podle kapitoly V., položky 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s mírou poklesu pracovní schopnosti 35 %.

19. Krajský soud nechal vypracovat **posudek PK MPSV** ze dne 5. 12. 2023, z něhož vyplývá následující. PK MPSV zasedala ve složení předsedy komise a odborného psychiatra. Žalobce nebyl posudkovému jednání přítomen, neboť se telefonicky dne 1. 12. 2023 omluvil a vzal na vědomí, že bude posouzen ve své nepřítomnosti. Byl posuzován dle dokumentace jako pokladník ve směnárně. PK MPSV vycházela z diagnózy posttraumatická stresová porucha po napadení druhou osobou v červnu 2015 s kontuzí obličeje, komocí mozku, s následným CT vyšetření bez traumatu, následně se objevila anxieta. PK MPSV shrnula, že žalobce po prodělání fyzického napadení utrpěl pohmoždění obličeje a otřes mozku a trpí posttraumatickou stresovou poruchou. Pro podezření na rozvoj paranoidity přijat k hospitalizaci na psychiatrické klinice. Byla konstatována porucha spíše psychogenního rázu, dominovala anxieta a opakované prožívané vzpomínky na přežítí a obavy.
20. K předloženým nálezům MUDr. Š. a zejména její poslední lékařské zprávě ze dne 30. 3. 2023 PK MPSV uvedla, že názory odborníků z jiných lékařských oborů PK MPSV plně respektuje z hlediska odborného nálezu a v tomto smyslu je nezpochybnuje. Pro posouzení zdravotního stavu v oblasti sociálního zabezpečení jsou ale kompetentní pouze posudkoví lékaři se speciální způsobilostí pro posudkové lékařství.
21. PK MPSV dospěla k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované jde u žalobce o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 5, písmeno b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 20 % (rozpětí 15 – 20 %). Hodnocení bylo provedeno při horní hranici rozpětí a bylo přihlédnuto k profesi posuzovaného. Některé denní aktivity jsou vykonávány s obtížemi. Podle PK MPSV se nejedná ani o středně těžké funkční postižení ani o těžké funkční postižení. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění.
22. Dle psychiatrické dokumentace včetně znaleckých posudků se jednalo o postižení (zranění) lehké, maximálně středně těžké, bez organického poškození mozku, bez alterace intelektu. Kromě krátkých hospitalizací v roce 2015 a 2016 byla doložena jen nepravidelná ambulantní psychiatrická péče. Od 6. 5. 2016 do 23. 7. 2020 včetně bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 5, písmene d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 70 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Ode dne 6. 5. 2016 do 23. 7. 2020 včetně byl žalobce invalidní dle § 39 odst. 1 ZDP. Jednalo se o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP. Výkon výdělečné činnosti pojištěnce nevyžadoval zcela mimořádné podmínky podle § 6 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posouzení invalidity. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 70 % a nesplňoval podmínky § 6 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posouzení invalidity.
23. Ode dne 24. 7. 2020 a dále i k datu napadeného rozhodnutí a k datu posouzení v rámci námitkového řízení nebyl invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nejednalo se již o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm.

- c) cit. zákona, nejednalo se ani o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) cit. zákona. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 20 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Den zániku invalidity byl stanoven datem 24. 7. 2020.
24. Krajský soud ve věci nařídil ústní **jednání**, které se uskutečnilo dne 23. 1. 2024 za účasti žalobce, jeho zástupkyně a zástupkyně žalovaného. Krajský soud označil předmět přezkumu a shrnul genezi správního řízení i obsah správních spisů. Žalobce k věci uvedl, že nebyl vyšetřen žádným posudkovým lékařem. Dále má za to, že k odnětí invalidního důchodu mělo dojít až v listopadu 2020, neboť teprve k datu 24. 11. 2020 byl vyzván. K tomu soud ujasnil, že k nynějšímu odnětí invalidního důchodu došlo ke dni 24. 8. 2023, a nikoliv v červenci 2020. Podle zástupkyně žalobce však bylo stanovení data zániku invalidity ke dni 24. 7. 2020 nepřezkoumatelné. Zástupkyně žalované uvedla, že lékařská prohlídka bývá stanovena na konkrétní datum. Pokud se pojištěnec nedostaví ke stanovenému datu jednání, bývá výplata zastavena od následující splátky důchodu, což následně přiměje pojištěnce k tomu, aby se dostavil na okresní správu sociálního zabezpečení. Ke správnímu spisu zástupkyně žalobce neměla žádné připomínky.
25. Krajský soud dále provedl důkaz posudkem PK MPSV ze dne 5. 12. 2023 a dal příležitost oběma stranám k vyjádření k závěrům tohoto posudku. Zástupkyně žalobce uvedla, že rozporuje to, že žalobce souhlasil s posouzením bez přítomnosti u jednání komise. Žalobce se telefonicky a e-mailem omluvil z jednání komise. Podle jeho názoru mělo být posudkové jednání přesunuto na jiný termín. K tomu žalobce předložil e-mailovou zprávu, kterou se omluvil z důvodu hospitalizace svého syna v nemocnici za účelem provedení stomatologického zákroku. Dále krajský soud probral s účastníky možnost dalšího posudku. Kromě toho ještě žalobce navrhl doplnění dokazování nejnovější lékařskou zprávou MUDr. Š., což ale krajský soud zamítl. Krajský soud odročil jednání za účelem vypracování doplňujícího posudku PK MPSV v Brně, který by měl být postaven na vyšetření žalobce při jednání komise přisedícím psychiatrem.
26. PK MPSV vypracovala **doplňující posudek** ze dne 19. 3. 2024, z něhož vyplývá, že komise zasedala ve složení předsedkyně komise a dalšího lékaře z oboru psychiatrie. Žalobce byl jednání komise přítomen a byl vyšetřen přítomným psychiatrem. Z tohoto vyšetření vyplynulo, že emoční projevy žalobce jsou omezené a působí utlumeným dojmem. Ke svému psychickému stavu uvádí, že se mu vracejí obrazy čtyř osob, které jej před 9 lety napadly a způsobily mu fyzické i psychické trauma. Někdy jsou tyto vize provázeny i zvukovými projevy. Tyto obrazy se objevují ve dne za bdělého stavu a někdy jej budí i v noci. Při vyšetření však nejsou výrazněji patrné žádné psychotické projevy, nálada je přiměřená a jsou patrné jen lehké formy úzkosti. Žalobce verbalizuje také strach z lidí, tendenci vyhýbat se lidem (uvádí, že nejedí tramvaji), a necítí se schopen pracovat. Podle přisedícího psychiatra lze hodnotit jako lehčí formu úzkostně fobické poruchy a sociální fobie vzniklé v důsledku traumatické události v anamnéze.
27. PK MPSV v doplňujícím posudku znovu vyhodnotila zdravotní stav žalobce, jakož i nálezy praktického lékaře a MUDr. Š. předcházející datu vydání napadeného rozhodnutí. PK MPSV dospěla ke zcela shodným závěrům jako v prvotním posudku, a to jak co do kvalifikace rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního

stavu, tak i jednotlivých období invalidity a poklesu pracovní schopnosti. Dle posudku z námitkového řízení bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 5, písmene b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 20 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Od 24. 7. 2020 a dále i k datu napadeného rozhodnutí a k datu posouzení v rámci námitkového řízení nebyl invalidní dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nejednalo se již o invaliditu třetího stupně dle § 39 odst. 2 písm. c) ZDP a jednalo se ani o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) cit. zákona. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost o 20 %. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Den zániku invalidity byl stanoven datem 24. 7. 2020. Zjištěný dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované neodpovídal invaliditě žádného stupně.

28. PK MPSV považuje zdravotní stav posuzované osoby, rozsah jejího zdravotního postižení a dopad na pracovní schopnost za objektivizovaný způsobem, o němž nemá důvodné pochybnosti a další dokazování nepovažuje za přínosné a podstatné. PK MPSV Brno se ztotožnila s lékařem žalované (posudek ze dne 2. 5. 2023) ve stanovení míry poklesu pracovní schopnosti. PK MPSV se ztotožnila i s tím, že lékař MSSZ Brno nezhodnotil zdravotní stav posuzovaného řádně a toto hodnocení na bylo neodůvodněně nadhodnocené. PK MPSV Brno dospěla po zhodnocení podkladové dokumentace ke zjištění, že posudkový závěr lékaře žalované byl správný a lze ho potvrdit.
29. Krajský soud nařídil **pokračování v jednání**, které se uskutečnilo dne 23. 4. 2024 za účasti zástupkyně žalobce a zástupkyně žalované v omluvené nepřítomnosti žalobce. Obě zástupkyně potvrdily, že jsou obeznámeny se závěry doplňujícího posudku PK MPSV v Brně. Soud provedl důkaz tímto doplňujícím posudkem a dal oběma stranám příležitost se k závěrům posudku vyjádřit, avšak zástupkyně účastníky toho nevyužily. Jelikož další návrhy na provedení dokazování nebyly předneseny, soud je ukončil. V konečných návrzích zástupkyně žalobce sdělila, že vzdor doplnění posudku trvá na žalobní argumentaci a požaduje zrušení napadeného rozhodnutí. Chybí tu konkrétnější zdůvodnění zlepšení. Zástupkyně žalované navrhla zamítnutí žaloby. Soud po přerušení jednání vyhlásil rozsudek.

VI. Posouzení věci krajským soudem

30. Žaloba **není důvodná**.
31. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 ZDP, který ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení

trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle § 39 odst. 6 ZDP platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.

32. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud bylo napadené rozhodnutí vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek PK MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Ads 219/2017-28, ze dne 28. 2. 2020, č. j. 3 Ads 214/2019-30, či ze dne 26. 10. 2020, č. j. 3 Ads 289/2019-34; rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz).
33. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky potom spočívá v tom, aby se lékařský posudkový orgán vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnil (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003-50, ze dne 5. 6. 2013, č. j. 3 Ads 74/2012-16, či ze dne 2. 7. 2014, č. j. 3 Ads 108/2013-19). Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí, ve dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43). Jsou-li v posudkových hodnoceních zdravotního stavu rozpory, může je krajský soud v rámci doplňování zjišťování skutkového stavu řešit i porovnáním tzv. srovnávacího posudku PK MPSV (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013-22). Rozhoduje-li pak žalovaná o odnětí určité dávky, musí v odůvodnění svého rozhodnutí jednoznačně vysvětlit, proč příjemce dávky již nesplňuje podmínky, na základě kterých mu byla dávka přiznána (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 4 Ads 14/2009-37).
34. Náležitosti posudku upravuje s účinností od 1. 1. 2010 ustanovení § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a

pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).

35. Krajský soud vyhodnotil námitky žalobce proti napadenému rozhodnutí ve světle zjištěného skutkového stavu, který byl doplněn provedeným důkazem posudkem PK MPSV ze dne 5. 12. 2023 a jeho doplněním ze dne 19. 3. 2024. Změna posudkového závěru o invaliditě žalobce se opírá o argument dřívějšího posudkového nadhodnocení, který je dle ustálené judikatury přípustným důvodem změny hodnocení otázky invalidity (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2003, č. j. 4 Ads 19/2003-48). Posudkové nadhodnocení bylo dostatečně zdůvodněno jak ze strany lékaře žalované v posudku ze dne 2. 5. 2023, tak i v posudcích PK MPSV, a to zejm. zdůrazněním skutečnosti, že žalobce docházel pouze nepravdělně na ambulantní léčbu a jeho kognitivní deficit nebyl objektivizován psychologickým vyšetřením. Celkový obraz pak podtrhlo i neadekvátní hodnocení psychiatricky MUDr. Š. ve zprávě ze dne 30. 3. 2023, které představuje zřejmý exces z hlediska funkce lékařského nálezu (závěr o trvání invalidity III. stupně).
36. K jednotlivým námitkám krajský soud uvádí následující. Jestliže žalobce namítal, že jeho zdravotní stav a míra poklesu pracovní schopnosti měly být vyšetřeny posudkovým lékařem za jeho osobní účasti, a nikoliv pouze na základě písemných podkladů, nejedná se o pochybení posudkového orgánu. Nicméně vzhledem k psychickému charakteru zdravotního postižení žalobce krajský soud nakonec trval i na vyšetření žalobce přísedícím psychiatrem při druhém (doplňujícím) jednání PK MPSV, která dospěla ke stejným závěrům jako lékař žalované v námitkovém řízení. Vyšetření žalobce přísedícím psychiatrem tedy nepřineslo závěr odlišný od posouzení lékařem žalované v námitkovém řízení.
37. Pokud se žalobce odvolával na to, že psychiatricka MUDr. Š. uvedla, že jeho zdravotní stav odpovídá třetímu stupni invalidity, na toto tvrzení dostatečně reagovala PK MPSV ve svém prvotním posudku, kdy k hodnocení této lékařské zprávy uvedla, že lékařům z klinických oborů nepřísluší vyjadřovat se k poklesu pracovní schopnosti, což je zcela v souladu s právní úpravou, podle níž je posudkové lékařství zvláštní specializací oboru

zdravotnictví a je podmíněno dalším vzděláním lékaře v této specializaci. K tomu nemá krajský soud co dodat.

38. Co se týká namítaného tvrzení lékaře žalované v posudku ze dne 2. 5. 2023, že žalobce má zachováno řidičské oprávnění, toto tvrzení se přímo nevztahuje k poklesu pracovní schopnosti. Lékař žalované užil tuto formulaci ke zdůvodnění kritiky závěru MUDr. Š. o míře kognitivního deficitu schopností žalobce, což je logická úvaha, proti níž nelze mít žádné výhrady. Důvodem odůvodnění invalidity nebyla tato skutečnost, ale posudkové nadhodnocení v předcházejícím posudku, resp. při kontrolní lékařské prohlídce na MSSZ Brno dne 22. 11. 2022, které bylo korigováno jak posudkem lékaře žalované v námitkovém řízení, tak i oběma posudky PK MPSV v soudním řízení.
39. Pokud žalobce uváděl, že měl být též vyšetřen psychologem, tak jak to bylo doporučeno MUDr. Š. v lékařské zprávě ze dne 30. 3. 2023, krajský soud tomuto tvrzení popřál sluchu při prvním jednání. Bylo ovšem zcela na žalobci, aby psychologické vyšetření absolvoval a jeho výsledek dodal PK MPSV k doplňujícímu posouzení. Žalobce však psychologické vyšetření neabsolvoval, což bylo zcela v jeho dispozici, zvláště za situace, kdy mu bylo psychologické vyšetření doporučeno i ze strany MUDr. Š. v odkazované lékařské zprávě. Posudkoví lékaři nemají v popisu své práce provádění psychologického vyšetření při posudkovém jednání, neboť k tomu ani nemají příslušnou odbornost. Námitka žalobce, že posudkový lékař sám měl přistoupit k psychologickému vyšetření, není důvodná.
40. K tomu krajský soud dodává, že v soudním řízení žalobce dostal prostor, aby si pro účely doplnění posudku PK MPSV opatřil psychologickou zprávu a tu předložil soudu, resp. přímo PK MPSV. Žalobce tak ovšem se zřetelem ke všem okolnostem neučinil.
41. Konečně k namítanému datu zániku invalidity (24. 7. 2020) lze uvést, že PK MPSV opakovaně ve svých posudcích toto datum potvrdila jako správné. Obdobně jako lékař žalované PK MPSV vycházela z toho, že zdravotní stav žalobce byl posudkově nadhodnocen, přičemž žalobce neposkytl k provedení kontrolní lékařské prohlídky ve druhém pololetí roku 2020 součinnost, nemohlo být zjištěno přesněji, kdy jeho invalidita zanikla. Jak dovodila judikatura, je třeba datum vzniku a zániku invalidity fixovat k objektivním prokázaným skutečnostem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 1 Ads 82/2018 – 30). Tento předpoklad ovšem platí pouze tehdy, je-li podle zdravotních změn a vyšetření možné spolehlivě usoudit, ke kterému datu invalidita skutečně vznikla, resp. zanikla. Proto bylo využito datum (tzv. dávkově podmíněné datum), k němuž byla dříve zastavena výplata dávky pro nesoučinnost při kontrolní lékařské prohlídce. Krajský soud má za to, že tato situace je obdobná jako v případě určení data vzniku invalidity, kdy nejsou k dispozici podkladové lékařské zprávy pro jeho určení, a podpůrně a kontextuálně lze vycházet i z pracovněprávních a dávkových souvislostí, které se tu v předmětné věci odvinuly od zmaření ověření zdravotního stavu žalobce.
42. Pokud žalobce namítal, že doručení rozhodnutí žalované ze dne 8. 2. 2021 a též výzvy ze dne 24. 11. 2020, krajský soud k tomu uvádí, že šlo o výzvu k absolvování kontrolní lékařské prohlídky, na niž následovalo rozhodnutí žalované o zastavení výplaty invalidního důchodu ode dne 24. 7. 2020. Toto rozhodnutí žalované však není

předmětem přezkumu v této věci, a proto ani námitky žalobce směřující k tehdejšímu zastavení výplaty nejsou v tomto řízení projednatelné. Krajský soud zdůrazňuje, že z tohoto pohledu se nemohl zabývat ani správností určení data, k němuž byla výplata invalidního důchodu tehdejším rozhodnutím žalované zastavena. Zabýval se jím pouze z pohledu jeho efektu na určení okamžiku zániku invalidity (viz výše) z pohledu účelu přezkoumávaného správního řízení.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

43. Ze všech shora uvedených důvodů neshledal krajský soud žalobu důvodnou, a proto ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
44. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalované nelze náhradu nákladů řízení ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat (výrok II. tohoto rozsudku).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 23. dubna 2024

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce